

EUROPSKI GOSPODARSKI I SOCIJALNI ODBOR

Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) savjetodavno je tijelo Europske unije sa sjedištem u Bruxellesu koje broji 329 članova. Njegova mišljenja traže se u okviru obveznog savjetovanja za područja utvrđena Ugovorima ili neobveznog savjetovanja s Komisijom, Vijećem ili Parlamentom. Može ujedno i davati mišljenja na vlastitu inicijativu. Njegovi članovi nisu vezani nikakvim napucima. Svoje dužnosti moraju obavljati neovisno i u općem interesu Europske unije.

PRAVNA OSNOVA

- Članak 13. stavak 4. Ugovora o Europskoj uniji (UEU).
- Članci od 300. do 304. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).
- [Odluka Vijeća \(EU\) 2019/853 o određivanju sastava Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora](#) i naknadne odluke Vijeća o imenovanju članova Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora, koje predlažu različite države članice.
- [Odluka Vijeća \(EU\) 2025/2044 o imenovanju članova Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora za razdoblje od 29. rujna 2025. do 20. rujna 2030.](#)

SASTAV

A. Broj i podjela mjesta po državama (članak 301. UFEU-a i Odluka Vijeća (EU) 2019/853 o određivanju sastava Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora).

[EGSO](#) trenutačno ima 329 članova, a brojčana raspodjela po državama članicama je sljedeća:

- po 24 iz Njemačke, Francuske i Italije;
- po 21 iz Poljske i Španjolske;
- 15 iz Rumunjske;
- po 12 iz Austrije, Belgije, Bugarske, Češke, Grčke, Mađarske, Nizozemske, Portugala i Švedske;
- po 9 iz Hrvatske, Danske, Finske, Irske, Litve i Slovačke;
- po 7 iz Estonije, Latvije i Slovenije;
- po 6 iz Luksemburga i Cipra;
- 5 iz Malte.

Broj članova EGSO-a smanjio se s 350 na 329 na dan 1. veljače 2020., kad je na snagu stupilo povlačenje Ujedinjenje Kraljevine iz Europske unije.

B. Postupak imenovanja (članak 302. UFEU-a)

Članove EGSO-a imenuje Vijeće kvalificiranom većinom na temelju prijedloga država članica (kao u [ovom primjeru](#)). Vijeće se o imenovanjima savjetuje s Komisijom (članak 302. stavak 2. UFEU-a). Države članice moraju se pobrinuti za to da su različite

kategorije gospodarskih i socijalnih djelatnosti adekvatno zastupljene. U praksi se jedna trećina mjesta dodjeljuje poslodavcima, jedna trećina zaposlenicima i jedna trećina ostalim kategorijama (poljoprivrednicima, trgovcima, slobodnim zanimanjima, potrošačima itd.).

Maksimalan broj članova Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora u skladu s Ugovorom iz Lisabona je 350 (članak 301. UFEU-a). On je nakratko bio nešto viši u razdoblju od srpnja 2013. do rujna 2015. zbog pristupanja Hrvatske Europskoj uniji 1. srpnja 2013. Dodavanjem devet novih mjesta za novu državu članicu ukupan broj članova povećao se na 353 (s 344). [Odlukom Vijeća \(EU\) 2015/1157](#) sastav Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora prilagođen je nakon pristupanja Hrvatske, pri čemu je broj članova iz Estonije, Cipra i Luksemburga smanjen za po jedan kako bi se smanjila razlika između maksimalnog broja članova EGSO-a utvrđenog u članku 301. stavku 1. UFEU-a i broja članova nakon pristupanja Hrvatske. Stoga je broj članova iz Luksemburga i Cipra smanjen sa šest na pet za svaku od tih država, a broj članova iz Estonije smanjen je sa sedam na šest. [Odlukom Vijeća \(EU\) 2019/853](#) utvrđen je konačni sastav EGSO-a u skladu s raspodjelom mjesta u Odboru regija, koji također broji 329 članova, te s obzirom na povlačenje Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije, čime su 24 mjesta ostala upražnjena. Stoga Luksemburg i Cipar umjesto po pet ponovno imaju po šest članova, a Estonija umjesto šest sad ima sedam članova.

C. Vrsta mandata (članak 301. UFEU-a)

Članove Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora predlažu nacionalne vlade, a imenuje ih Vijeće na razdoblje od pet godina, pri čemu se mandat može obnoviti (članak 302. UFEU-a). Članovi predstavljaju gospodarske i socijalne interesne skupine u Europi. Posljednji su put novi članovi imenovani u listopadu 2025. za razdoblje od 2025. do 2030. (Odluka Vijeća (EU) 2025/2044 od 29. rujna 2025. o imenovanju članova Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora za razdoblje od 29. rujna 2025. do 20. rujna 2030.).

Pripadaju jednoj od triju skupina:

- [poslodavci](#) (skupina I.);
- [radnici](#) (skupina II.);
- [organizacije civilnog društva](#) (skupina III.).

Članovi moraju potpuno neovisno obavljati svoje dužnosti i u općem interesu EU-a (članak 300. stavak 4. UFEU-a). Svaki put kad se po isteku nečijeg mandata oslobodi mjesto člana EGSO-a ili njegova zamjenika, potrebna je zasebna odluka Vijeća o zamjeni tog člana.

USTROJ I POSTUPCI

Europski gospodarski i socijalni odbor ne nalazi se među institucijama navedenima u članku 13. stavku 1. UFEU-a. Međutim, u članku 13. stavku 4. navodi se da on pomaže Parlamentu, Vijeću i Komisiji provođenjem savjetodavnih aktivnosti.

- Predsjednika i predsjedništvo EGSO bira iz redova svojih članova na razdoblje od dvije i pol godine.
- EGSO donosi svoj poslovnik.

- Može se sastajati na vlastitu inicijativu, ali se najčešće saziva na zahtjev Vijeća ili Komisije.
- Pri pripremi mišljenja pomaže mu ovih šest skupina specijaliziranih za različita područja djelovanja EU-a (a može uspostaviti i pododbore za konkretna pitanja):
  - poljoprivreda, ruralni razvoj i zaštita okoliša ([NAT](#));
  - ekonomska i monetarna unija te ekonomska i socijalna kohezija ([ECO](#));
  - zapošljavanje, socijalna pitanja i građanstvo ([SOC](#));
  - vanjski odnosi ([REX](#));
  - jedinstveno tržište, proizvodnja i potrošnja ([INT](#));
  - promet, energija, infrastruktura i informacijsko društvo ([TEN](#)).

EGSO-u u radu pomaže glavno tajništvo, na čelu s glavnim tajnikom koji podnosi izvješća predsjedniku. Glavno tajništvo članovima EGSO-a pruža političku, komunikacijsku, organizacijsku, jezičnu i materijalnu podršku. Glavno tajništvo čini otprilike 700 članova osoblja. EGSO svoju službu stalnog tajništva u Bruxellesu radi učinkovitosti dijeli s tajništvom Europskog odbora regija (za pitanja u pogledu njegova sjedišta u Bruxellesu vidi Protokol br. 6 Ugovora iz Lisabona o mjestu sjedišta institucija). Osim toga, u okviru proračunskog postupka za 2014. Predsjedništvo Parlamenta i EGSO postigli su dogovor o zajedničkom povećanju učinkovitosti u području pismenog prevođenja. Ta je mjera bila u skladu s člankom 314. stavkom 1. UFEU-a, u kojem se navodi sljedeće: „[...] Svaka institucija [...] izrađuje procjene svojih izdataka za sljedeću financijsku godinu. Komisija te procjene objedinjuje u nacrtu proračuna“. EGSO raspolaže godišnjim administrativnim proračunom, uvrštenim u Odjeljak VI. Proračuna EU-a kao „ostale institucije“, koji iznosi 164,9 milijuna eura (2024.) — [što je povećanje od 3,9 % u usporedbi s proračunom za 2023.](#)

Kako bi učinkovito upravljao dodijeljenim dijelom proračuna EU-a, EGSO blisko surađuje s Europskim odborom regija na administrativnim pitanjima preko uzastopnih sporazuma o administrativnoj suradnji. Tim se sporazumima predviđa administrativna suradnja koja omogućuje udruživanje ljudskih i financijskih resursa u području logistike (zgrade, sigurnost, tiskara itd.), informacijske tehnologije i prevođenja.

Novi petogodišnji sporazum o suradnji između EGSO-a i Europskog odbora regija stupio je na snagu 1. studenoga 2021. na osnovu zajedničkih službi. Novim sporazumom dodatno se povećava opseg zajedničkih aktivnosti dodjeljivanjem usluga prijema i distribucije papirnatih pošte zajedničkim službama. Gotovo polovina osoblja EGSO-a (2023.: 671 zaposlenik) radi u zajedničkim službama.

OVLASTI

EGSO je osnovan 1957. godine Ugovorima iz Rima kako bi se gospodarske i socijalne interesne skupine uključile u uspostavu zajedničkog tržišta te radi pružanja institucionalne podrške informiranja Komisije i Vijeća ministara o europskim pitanjima. Jedinstvenim europskim aktom (1986.) i Ugovorom iz Maastrichta (1992.) proširen je raspon pitanja koja se moraju uputiti EGSO-u. Ugovorom iz Amsterdama dodatno su proširena područja za koja se od EGSO-a traži mišljenje te je Europskom parlamentu omogućeno da se s njim savjetuje. Europski gospodarski i socijalni odbor u prosjeku

godišnje izdaje 170 savjetodavnih dokumenata i mišljenja (od čega oko 15 % na vlastitu inicijativu). Mišljenja se objavljuju u Službenom listu. EGSO ima i savjetodavnu ulogu (članak 300. UFEU-a). Njegova je zadaća informirati institucije koje su nadležne za donošenje odluka u EU-u o mišljenju predstavnika iz područja gospodarskih i socijalnih djelatnosti.

A. Davanje mišljenja na zahtjev institucija EU-a

1. Obavezno savjetovanje

UFEU-om propisano je da se u određenim posebno navedenim područjima odluka može donijeti tek nakon što se Vijeće ili Komisija savjetuju s EGSO-om. To su sljedeća područja:

- poljoprivredna politika (članak 43.);
- slobodno kretanje osoba i usluga (članci 46., 50. i 59.);
- prometna politika (članci 91., 95. i 100.);
- usklađivanje posrednog oporezivanja (članak 113.);
- usklađivanje zakonodavstva na jedinstvenom tržištu (članci 114. i 115.);
- politika zapošljavanja (članci 148., 149. i 153.);
- socijalna politika, obrazovanje, strukovno osposobljavanje i mladi (članci 156., 165. i 166.);
- javno zdravlje (članak 168.);
- zaštita potrošača (članak 169.);
- transeuropske mreže (članak 172.);
- industrijska politika (članak 173.);
- gospodarska, socijalna i teritorijalna kohezija (članak 175.);
- istraživanje, tehnološki razvoj i svemir (članci 182. i 188.);
- okoliš (članak 192.).

2. Neobavezno savjetovanje

Parlament, Komisija ili Vijeće također se mogu savjetovati s EGSO-om u svim slučajevima kad to smatraju primjerenim. Kad se te institucije savjetuju s EGSO-om (bilo obavezno bilo neobavezno), mogu odrediti rok (najmanje jedan mjesec) nakon kojega izostanak mišljenja ne sprečava njihovo daljnje djelovanje (članak 304. UFEU-a).

B. Davanje mišljenja na vlastitu inicijativu

Odbor može odlučiti izdati mišljenje kad god to smatra potrebnim.

ULOGA EUROPSKOG PARLAMENTA

[Sporazum o suradnji između Parlamenta i EGSO-a od 5. veljače 2014.](#) zamijenjen je [novim Sporazumom o suradnji od 14. svibnja 2024.](#), iako su neke odredbe o administrativnoj suradnji između Parlamenta, Europskog odbora regija i EGSO-a iz Sporazuma o suradnji iz 2014. i dalje na snazi.

Cilj mu je ojačati demokratski legitimitet EU-a većim uključivanjem dionika i civilnog društva u donošenje odluka u EU-u. Konkretno, Europski parlament i EGSO postigli su dogovor o nekoliko pitanja.

- Predstavnici EGSO-a i Parlamenta redovito će se sastajati na različitim razinama — na primjer, predsjednici parlamentarnih odbora i predsjednici stručnih skupina EGSO-a nastojat će se sastajati najmanje jednom godišnje kako bi raspravljali o područjima od zajedničkog interesa. Izvjestitelji Parlamenta mogu biti pozvani na sastanke stručnih skupina EGSO-a i obrnuto.
- Tijekom zakonodavnog ciklusa EGSO će pružati savjete Parlamentu putem razmatračkih mišljenja u predzakonodavnoj fazi podnošenjem zahtjeva za savjetovanje na temelju Ugovora u fazi zakonodavstva i *ex post* evaluacija zakonodavstva nakon donošenja zakonodavstva (u obliku mišljenja ili evaluacijskih izvješća).
- EGSO i Parlament obvezuju se da će raspravljati o tome kako surađivati na promicanju strukturiranog savjetovanja s organiziranim civilnim društvom organiziranjem savjetovanja, seminara, posjeta zemljama i konferencija.

Christophe BEAUDOUIN
11/2025